

Barnets bästa? Om
asylsökande barnfamiljer i
den sociala barnvården

unicef

UNICEF - FN:s barnfond

- Världens ledande barnrättsorganisation
- FN:s mandat att förverkliga barnets rättigheter
- Finns i 190 länder
- Barnkonventionen är grunden
- I Sverige - 40 anställda
- Bättre tillgodosende av barnets rättigheter

Barnkonventionen - artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom dess jurisdiktion de rättigheter som anges i konventionen utan åtskillnad av något slag.

Syfte

Få kunskap om:

- hur vanligt det är att asylsökande barn som kommit till Sverige med sina familjer placeras i samhällsvård, samt*
- socialtjänstens erfarenheter och förhållningsätt i sådana fall*

Metod

Kvantitativ kartläggning baserad på telefonintervjuer med företrädare för socialtjänsten i 78 av 81 kommuner/stadsdelar i Stockholms och Skåne län

Fokusgruppsintervju/halvstrukturerade telefonintervjuer med fem socialsekreterare från Stockholms län.

Delstudie 1: Omfattning

73 SoL-placeringar och 13 LVU-placeringar under 2010-2012 i de båda länen.

En uppskattning utifrån resultatet och Migrationsverkets statistik är att ca två procent av de asylsökande barnen (vilket för ett genomsnittså 2010-2012 innebär ca 190 barn), hamnar i samhällsvård.

Resultatet stämmer bra överens med kartläggning av Uppdrag granskning 2013: Minst 143 placerade barn i landet (70% svarsfrekvens)

Delstudie 2:

Erfarenheter och förhållningssätt

- Vilken betydelse har det att barnen och deras familjer är asylsökande i fall då det finns en oro för barnen på grund av föräldrarnas omsorgsförmåga?*
- Hur uppfattar socialsekreterarna eventuella riktlinjer och policys för dessa situationer och sitt handlingsutrymme ?*
- Vilka erfarenheter har socialsekreterarna av samverkan med Migrationsverket i dylika fall?*

Typ av fall

- Psykisk ohälsa hos föräldrar kopplad till situationen som asylsökande
- Omsorgsbrist och vanvård
- Anmälningar oftast från psykiatrin
- Barn som mår mycket psykiskt dåligt

Arbetets förutsättningar

- Lagstiftningen: SoL/LVU i förhållande till UtL
- Brist på kunskap, riktlinjer och anpassade insatser
- Ekonomiska resurser relativt bra

Konsekvenser: Går inte att planera långsiktigt, svårt matcha insatser, personberoende

”Det jag har upplevt som problematiskt, det är när man har gjort en bedömning att barnet behöver en insats, placering enligt SoL eller LVU, men man får inte jobba klart med den vården utan det ska avbrytas på grund av utvisning”

”Om jag slutar här, och alla andra som jobbade här när det hände, om det händer igen så är ju den kunskapen förlorad”

Förhållningssätt i arbetet

- En tydlig dilemmasituation
- *Olika* strategier- beroende av person och kommun
- Avvaktande hållning: Fokus på akuta insatser
- ”Jobba ihop” förälder och barn
- Inte bygga relation/använda relation
- Engagemang i asylärendet

”Det fanns en hopplöshet där, att det spelar ingen roll om vi tar LVU”

”Det som är policyn är att det är det akuta som görs”

”Ska de ut så måste vi jobba ihop dem. Så fort som möjligt.”

Samarbete med Migrationsverket

Socialekreterarna önskar mer och mer jämlikt samarbete

De uppfattar att riktlinjer inte alltid följs

Oklara roller i samband med utvisning

”Det är jättebra att det har sagts att det ska vara så, men jag upplever inte att det har agerats så, det har inte tillämpats”

”--- man kör över socialtjänstens bedömningar och gör de här utvisningarna ändå, i strid mot barnets bästa. Och där räcker inte vårt handlingsutrymme”

”De som fattar besluten har vi ju ingen som helst kontakt med”

Några sammanfattande reflektioner

En bedömning görs av barnets bästa utifrån rådande omständigheter som är specifika för dessa barn – där socialsekreterarens handlingsutrymme ofta begränsas av lagstiftningen

En konsekvens av ett avvaktande förhållningssätt kan bli att barnen inte kan skyddas av det ramverk som finns

Olikheter i förhållningssätt, brist på kunskap, riktlinjer och tillgängliga insatser

Brister i samverkan drabbar barnen

Några diskussionsfrågor

Hur kan socialtjänsten se på och agera utifrån barnets bästa i dylika situationer?

Hur kan samarbetet mellan socialtjänsten och Migrationsverket tydliggöras och göras mer jämbördigt?

Hur kan socialtjänsten som organisation öka sin kunskap om och utveckla former för stöd till asylsökande barn?

Hur arbetar vi framåt?

- LVU och SoL måste ges företräde framför UtIL
- Ökad och förbättrad samverkan mellan myndigheter
- Bättre och tydligare tillämpning av barnets bästa
- Barnkonventionen måste bli svensk lag

Emma Schönberg

Barnrättsjurist, UNICEF Sverige

emma.schonberg@unicef.se

Åsa Backlund

Fil.dr. i socialt arbete FoU Nordväst samt
institutionen för socialt arbete, Stockholms
universitet

asa.backlund@socarb.su.se

